

31. OTURUM

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme

405(2016) sayılı Karar¹

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde kabul edilen temel haklardan biri olan toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama mücadelesi Avrupa Konseyi üye devletleri için bütün yönetim seviyelerinde süren büyük bir uğraştır. 2006' yılında biraraya gelen Avrupa Konseyi üye devletlerinin Kadın Erkek Eşitliğinden Sorumlu Bakanları, bütün demokratik toplumların en temel hedeflerinden birinin kadınlarla erkekler arasında fiili eşitliği sağlamak olması gerektiğini ve kadınların tam katılımı olmadan sürdürülebilir ekonomik kalkınma olamayacağını teyit etmişlerdir.

2. Avrupa Konseyi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi'nde (2014-2017) üye devletlerin hükümet ve mümkün olan yerlerde bölgesel yönetimleri, yerel yönetim gibi belirli alanları özellikle vurgulamak suretiyle bütün alanlarda daha geniş çaplı bir toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleme sözü vermiş ve Kongre'ye izleyeceği politika ve faaliyetleriyle bu stratejiye katkıda bulunma çağrısı yapmışlardır (stratejik hedef 5).

3. Bakanlar Komitesi'nin 2007 sayılı Tavsiye Kararı'nda da kabul ettiği gibi, bu alanda ölçülebilir ilerleme kaydetmek için kurumsal araç ve mekanizmaların devreye sokulması ve uygulanması gerekir. Bu bakımdan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana akımlaştırılması ve devlet hizmetlerinde dengeli bir toplumsal cinsiyet yaklaşımının sağlanması için en etkili araçlardan biri olduğu ortaya çıkmıştır.

4. Toplumsal cinsiyet temelli bir bütçe analizi, güvenilir verilerin bulunmasına bağlıdır. Yerel ve bölgesel yönetimlerin bu aracı geniş ölçüde kullanabilmesini sağlamak için ülke çapında toplumsal cinsiyet temelinde ayrıştırılmış verilerin derlenmesi ve analizi kaçınılmazdır. Yerel ve bölgesel yönetim bütçelerini hazırlamakla görevli personelin de bu verileri yorumlayabilmek için gerekli analitik beceriye sahip olması gerekir.

5. Dolayısıyla Kongre:

a. Esas olarak:

- Avrupa Konseyi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi (2014-2017);
- Bakanlar Komitesi'nin üye devletlere yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Standartları ve Mekanizmaları başlıklı CM/Rec(2007)17 sayılı Tavsiye Kararı'nı akılda tutarak;

b. Yerel ve bölgesel yönetimlere:

i. Maliye bakanlarını ve bütçe politikası ve uygulamasından sorumlu diğer üst düzey personeli, ulusal veya uygunsa bölgesel eşitlik stratejilerinin yerel ve bölgesel düzeyde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi yürürlüğe koymak için fonlar tahsis etmeye teşvik etmeyi;

ii. Ulusal yönetimleri, istatistik enstitülerinin bütün etkinlik alanlarında cinsiyet temelinde ayrıştırılmış verileri toplamasını sağlamaya teşvik etmeyi;

¹ 20 Ekim 2016'da Kongre'nin 2. oturumunda tartışılıp kabul edilmiştir (bkz [CG31\(2016\)10final](#) sayılı belge); raportör: Cathy BENNETT, İrlanda, (L, NR))

- iii. Analiz araçlarının, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yapmak için gerekli araçlar ile hesap verme sorumluluğunu haiz bütçe hazırlama araçlarının araştırılmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etmeyi;
- iv. Yerel ve bölgesel yönetimleri toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi hedefleyen pilot projeler geliştirmeye teşvik edip desteklemeyi;
- v. Yerel ve bölgesel yönetim bütçelerini hazırlamakla görevli personele toplumsal cinsiyet temelli analitik beceri kazandırma eğitimi verilmesini sağlama ve bunu teşvik etmeyi tavsiye eder;

c. Yerel ve bölgesel yönetimlere:

- i. Yıllık bütçelerine, toplumsal cinsiyete duyarlı politika değerlendirmeleri, toplumsal cinsiyet temelinde ayrıştırılmış kamu harcamaları ve vergi analizi, yararlanıcılar için toplumsal cinsiyet temelinde ayrıştırılmış değerlendirmeler ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe raporları gibi uygun araçları kullanarak toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yöntemlerini dahil etmeyi;
- ii. Bu uygulamanın izlenmesi için mekanizmalar oluşturmayı;
- iii. Sözkonusu yaklaşımı daha önce uygulamaya koymuş şehir ve bölgelerle tecrübe ve iyi uygulamaları paylaşmayı;
- iv. Avrupa'da olduğu kadar dünyanın geri kalanında da birçok toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme teşebbüsünün motor gücü olan sivil toplum girişimlerinin bu konudaki tecrübelerinden yararlanmak amacıyla danışma mekanizmaları kurmayı tavsiye eder.